

AMSTERDAMS LITERATUURBLAD

ALLES OVER BOEKEN

DE DROOM

1. In tuinen zullen zij voor eeuwig wonen,
Waar in zij tot de laatste bloem zullen gaan,
De bloem zal over hen waken,
De bloem zal tot hen spreken en hen leiden,
De hekken houden hen veilig
2. Tot de wateren der bloemen zullen zij gaan,
Opdat zij dromen zullen dromen

(Uit : de Vur, uitgave : COAB)

DE MOOIESTE 1962

Roze Roosje was een meisje van zes, een prinsesje. Ze wilde niet opgroeien. Ze wilde altijd zes blijven. Ze sprak altijd deftig en deed soms een hoed op. Haar vader had een schip waar ze soms op meereiste. Haar vader was geen koning. Niemand wist wie haar moeder was, maar ze vermoedde een koningin. Daarom werd het meisje een prinsesje genoemd. Ze werd de mooiste genoemd omdat ze zo vreemd en verrassend was. Ze kon niet toveren, maar ze was betoverend in haar manier van doen en spreken. Ze kon dingen altijd van een andere kant laten zien, en zo kon ze zelfs landen die met elkaar in oorlog waren tot elkaar brengen. Ze was een verhalen-vertelster.

Op een dag vond ze een steen op het strand, een schelp. Er kwam een magisch, gloeiend licht uit, en er stroomde water uit. Ze heeft het toen meegenomen naar huis, en liet het aan haar vader zien, die toen ook thuis was. Haar vader las haar toen voor uit een boek, wat over dezelfde steen ging. Ze vond het vreemd, maar ze hadden nu altijd water. Het was een oud en arm

huis verder, maar Roze Roosje zag er altijd deftig uit, met prinsessenkleding. Het waren verkleed spullen die ze ooit eens had gehad. Daarom noemden ze haar altijd prinses.

‘Wie is mijn moeder?’ vroeg ze op een dag aan haar vader.

‘Dat weet ik niet,’ zei haar vader.

‘Maar hoe ben ik dan hier gekomen, hoe ben ik geboren?’ vroeg Roze Roosje.

‘Eens vond ik jou tussen de kolen op het land,’ zei haar vader.

‘Dus u bent mijn echte vader niet,’ zei ze geschokt.

‘Nee,’ zei haar vader, ‘maar doet het er toe? Ik zorg voor je. Ik heb jou opgevoed.’

‘Maar wie zijn mijn echte vader en moeder dan?’ vroeg het meisje.

‘Dat weet niemand,’ zei vader.

Ze vroeg het toen aan de steen, aan de schelp, waar water uitstroomde. De zee steen zei toen: ‘Jij komt van de zee. De golven hebben jou hier gebracht. Wees maar wijs, kind, en deel je gave met iedereen.’

‘Wat voor gave heb ik dan?’ vroeg het meisje.

‘Dat moet je ontdekken,’ zei de zee steen.

‘Wie ben jij dan?’ vroeg het meisje.

‘Je oom, ik heb je gevonden. Als je goed je best doet, en je gave goed gebruikt, zal ik je terugbrengen naar je ouders,’ zei de schelp.

Ze hadden door de schelp altijd water, en het meisje ging meer en meer van de zee houden, en ging altijd graag met

haar vader mee als hij soms weer een zeereis maakte. Op een dag kwamen ze in een zeegebied waar allerlei bloemen in het water groeiden. De zeebloemen spraken tot haar: ‘Kom, kom, kom in het water, dan zullen wij je je vader en moeder laten zien.’ Maar het meisje zei: ‘Ik heb al een vader, en mijn oom, de schelp, is als mijn moeder. Het herinnert mij aan de zee, waar ik vandaan kom.’

‘Maar wil je je echte vader en moeder dan niet zien?’ zeiden de zeebloemen. ‘Zij zijn zeebloemen.’

‘Leuk,’ zei het meisje, ‘maar daar heb ik nu geen tijd voor. Ik ben met mijn vader op reis nu. Ik heb andere dingen te doen.’

‘Wat voor dingen dan?’ vroegen de zeebloemen. ‘Wil je dan niet opgroeien en meer weten, over jezelf, en waar je vandaan komt?’

‘Nee,’ zei het meisje. ‘Ik wil dat niet weten. Wat ik weet is genoeg. En wat ik weet geef ik door. Ik wil verder niet opgroeien. Ik heb gezien wat volwassenen van de wereld hebben gemaakt. Ik ben hier om een licht te zijn. Teveel te weten is nooit goed.’

‘Je bent wijs,’ zeiden de zeebloemen, ‘maar je kunt nog wijzer worden.’

‘Maak dat de kat wijs,’ zei het meisje brutaal.

Maar toen trokken de zeebloemen haar van het schip, en trokken haar de diepte in, zo diep, zo diep, dat ze tot haar echte vader en moeder kwam, op de zeebodem in een bubbel.

‘Hey, wat gek,’ lachte het meisje, ‘ik kan hier gewoon ademen en praten.’

‘Dus jij wilt altijd zes blijven,’ sprak een grote zeebloem op de zeebodem. De bloem leek een beetje op een lelie.

‘Als het kan wel,’ zei het meisje. ‘Volwassenen hebben de wereld kapot gemaakt met hun overdreven volwassen wijsheid. Daar wil ik niet aan mee doen. Ik wil kind blijven.’

‘Maar je bent nogal brutaal,’ zei de bloem.

‘Vind je ?’ vroeg het meisje. ‘Beter brutaal zijn dan bedrogen worden.’

‘Hmm, praatjes heb je,’ zei de bloem, ‘en dat nog wel tegen je moeder.’

‘Oh, dus u bent mijn moeder,’ zei het meisje, ‘maar ik ken u verder niet. Ik ga liever weer terug.’

‘Nee, jij blijft hier,’ zei de bloem. En toen werd het meisje zo door de bloem opgeslokt. Diep in de bloem kwam ze een andere bloem tegen. ‘Jij bent zeker mijn echte vader,’ zei het meisje.

‘Nee,’ zei de bloem. ‘Ik ben maar een lijfwacht.’

‘Waar is mijn echte vader ?’ vroeg het meisje. ‘Want die wil ik nu wel graag zien.’

‘Als je tot tien telt, zal ik je wel tot hem brengen,’ zei de bloem.

‘Een, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht, negen, tien, nu, komt er nog wat van ?’ zei het meisje brutaal.

‘Wacht even jij,’ zei de bloem. Toen kwam er een storm die het meisje nog dieper in de bloem trok. Ze kwam toen bij een paleis, waar een wilde bloem was die heel snel groeide, en naar haar toe groeide. ‘Jij bent zeker mijn echte vader,’ zei het meisje.

‘Nee, een lijfwacht,’ zei de wilde bloem.

‘Alweer een lijfwacht,’ zei het meisje teleurgesteld. ‘Ik wil nu mijn echte vader zien.’

‘Die is hier niet,’ zei de lijfwacht.

‘Waar is hij dan ?’ vroeg het meisje.

En zo ontmoette het meisje nog wel veel

meer lijfwachten. Bij het paleis aangekomen stonden er weer lange rijen van lijfwachten, en ze vormden een gangpad waardoor het meisje liep. Maar de lijfwachten zeiden allemaal dat haar vader hier niet was.

‘Waar is hij dan ?’ vroeg het meisje weer, maar ze kreeg geen antwoord. Grote tranen begonnen van haar wangen te rollen, en ze huilde en huilde, en werd door haar eigen tranen meegesleurd in een steeds woester wordende stroom. Ze raakte meer en meer in paniek, en begon hard te roepen. Een hele lange zeebloem greep haar toen, en bracht haar toen weer naar boven, naar het schip.

Dat was haar echte vader. Nu had ze twee vaders, een moeder, en een oom, en zoveel lijfwachten, een hele grote familie. En altijd bleef ze zes, want opgroeien wilde ze niet.

Einde

(Uitgave : COAB)

DE INDIAANSE PRINSES

1. Na een tijdje stond hij op, hij keek door het raam, maar alles wat hij zag was duisternis en bliksem. Het donderde en spoedig was het hard aan het regenen.

2. Het orakel was een labyrint. Het leidde helemaal tot onder de grond, maar het was ook een heel gevaarlijk labyrint. Je kon ergens vastraken.

3. Als het orakel op de juiste manier werd behandeld gaf het de juiste antwoorden.

4. Een indiaanse prinses bevrijdde hem eens uit een valstrik. Zij vertelde hem vele geheimen.

5. Het was een orakel van wilden. Het was om de ondergrond te beschermen.

6. Door haar kon hij eindelijk het verleden vergeten.

(Uit : De Vur, uitgave : COAB)

PSALM VAN DE RAMADAN

1. Elke dag verdraaien ze mijn woorden.
2. Al hun gedachten zijn tegen mij voor het kwaad.

3. Zij vergaderen henzelf om mij heen en verbergen henzelf.

4. Zij houden mijn stappen in de gaten en wachten op mijn ziel.

5. Zij zijn niet verzadigd, totdat zij mijn leven hebben.

6. U kent mijn nomadische tochten.

7. U bewaart mijn tranen in een kruik en in Uw boek.

8. Hun leven is vervloekt, en erger dan de dood.

9. Op U vertrouwt mijn ziel.

10. Mijn ziel roept tot U.

11. De vijand is verdwaasd en vervreemd van de baarmoeder.

12. Zij liegen vanaf de geboorte.

13. Voorwaar, er is een loon voor de rechtvaardigen.

14. Voorwaar,

Gij scheidt de rechtvaardigen van de onrechtvaardigen.

15. Bevrijd mij van mijn vijanden,

16. Bescherm mij tegen hen die tegen mij opstaan,

17. Zie, zij zijn als hongerige hyena's.

18. Hun woorden zijn als wapenen.

19. In mijn leegte kom ik tot U.

20. U ziet en kent mij alleen in de Ramadan, waarin Gij mij groet.

(Uit : De Bilha, uitgave : COAB)

DE LITERAIRE SIGARETTEN BLOEM

Wat mensen allemaal wel niet doen voor een sigaret. Tja, de sigaretten werden gemaakt van een zeldzame bloem waarvan de blaadjes telkens opnieuw aangroeiden. Het werd daarom nauwelijks verkocht omdat de bloemen zo zeldzaam waren. Ik startte daarom een sigarettenhandeltje omdat ik een manier had gevonden om deze zeldzame bloem te kweken. De literaire sigaretten bloem bracht vrede op aarde, maar het scheen zijn eigen oorlogen te hebben. Literaire oorlogen, veel gekijf, maar ja, dat was waar de film over ging. Het

bracht de mensen in een roes, in avontuur, en spanning. Voor mij was het slechts een zaak, een handeltje, het hield de mensen van de straat. Ze kwamen eigenlijk alleen nog maar buiten om sigaretten te kopen. Op een dag sprak de bloem tot mij, maar ik kon het niet verstaan. Ik vroeg toen : ‘Kun je het nog een keer zeggen, want ik verstond het niet. Uw dienstknecht luistert.’ Hij had het toen over een reis over zee, naar een verloren eiland wat alleen hij scheen te kennen. Dat ben ik toen maar gaan doen, en ik kwam er waarempel aan. Het was inderdaad een eiland wat ik niet kende, onbekend, maar er schenen wel wilden te leven, en die waren totaal wereldvreemd. De literaire sigaretten bloemen groeiden hier ook voluit. Het waren allerlei soorten, veel meer soorten dan degenen die ik kweekte. Het bleek een gat in de markt te zijn.

Ik keerde terug en begon veel meer soorten te kweken. Mijn sigarettenhandeltje bloeide als nooit tevoren. Wat mensen allemaal wel niet doen voor een sigaret, maar nu was het omgekeerde wereld. Nu wilden ze wat terugdoen, in dienst van de literaire sigaret. Veel meer handeltjes werden opgericht, en het eiland waar al die soorten welig tierden werd heel bekend, en men bouwde een brug tot het eiland. De wilden waren daar niet op gesteld, dus er kwam een grote oorlog. Ik zal u vertellen : Die brug bestond niet lang. En als u denkt dat de wilden in de minderheid waren, dat dat maar een klein groepje was, dan heeft u het mis, want er leefden miljoenen, miljoenen van hen onder de grond, miljarden zelfs. Nu was het goed mis, dat kun je natuurlijk wel raden. De wilden waren nu goed pissig, en kwamen allemaal naar boven, en hebben toen de hele wereld ingenomen. En ik ? Ik ben toen meer sigaretten gaan roken dan ooit tevoren. Op een dag zei de bloem tegen mij dat er een planeet was met nog meer soorten, en die zouden zeker kunnen helpen. Daar ben ik toen maar naartoe gegaan.

DE JONGENS VAN LYNX

Jongens van Lynx, obers onder bevel

van de gastheer, vondelingen vanaf het begin, met wespensteken in hun lichaam. Een wesp zijnde, op zoek naar het wespennest.

Veertigduizend miljoen wespen inslikken is nog steeds een ongewoon iets om te doen. Donkere echo's houden mijn gedachten in de gaten.

Ze verkochten hun staart aan de hemel. De grachten van Amsterdam zijn drooggefallen. De kleine paarse pop is op zoek naar zijn verloren huis. Zijn ringetje doet pijn aan zijn vinger. De oude vondelingenmand slokt zijn geest op. Verbrand deze manden, zei de oude wesp. Het is al zoveel jaren zeep in het kleine hotel, maar dat weet de kleine paarse pop niet.

Tatoeages van oude wespensteken bedekken mijn lichaam. Ik kan de strips nog op mijn huid lezen, ik hoef nooit een krant of tijdschrift te kopen. Graffiti op mijn laarzen, graffiti op mijn t-shirt. Killroy was hier, Hitler en Montevani. Dit zijn de dromen, dit zijn de geschenken. Ik hoef ze nooit te kopen, ze komen door mijn open ramen naar binnen tot aan de rand van mijn bed. Ik lig op mijn bed, filter mijn dromen, kus de manden met wespen. Dankzij hen kan ik dromen, dankzij hen kan ik vergeten. De angels komen in mijn bloedbaan en breken mijn hart uit het spel.

Het paarse poppetje is nog steeds mijn vriend, na al die jaren varen door de paarse sprookjes. Hij weet wat het is om een vondeling te zijn. We praten nooit over spelletjes, we praten nooit over het venijn van oude drop. We varen gewoon, achter vergeten wespen en vergeten dromen aan. Zijn vergif dringt mijn geest binnen. Het doet me geen pijn, het geneest me. Want eindelijk heb ik een vriend die zijn pijn met mij deelt, en hij weerspiegelt wie ik ben. Hij weerspiegelt mijn dromen en mijn tranen, mijn angsten en mijn littekens. Als ik naar hem kijk, zie ik de betoverde spiegel, en dan kan ik mezelf begrijpen.

Bedankt dat je samen met mij hebt rondgezworven, bedankt dat je dezelfde tranen hebt gedronken, uit dezelfde bron. Bedankt voor de bibliotheek die je naar mijn hart hebt gebracht, de

bibliotheek van mijn leven. Ik zal deze film nooit meer kijken. Ik zal het in zee gooien. Maar de herinneringen die ik heb, zal ik dicht bij mijn hart houden. Ik zal niet vergeten wat anderen zijn vergeten. Ik zal niet verbieden wat anderen verboden hebben. Ik zal vrij zijn in een tuin van ruimte en adem, van mijn eigen geest en mijn eigen plek. Deze plek is het hart van de kleine paarse pop. in het wespennest.

Het wespennest binnengaan, de sappen drinken met oude verhalenverteller-wespen, is het beste wat je kunt doen als je schip is gezonken. Het is zelfs beter dan herinneringen te verbranden met een klein paars poppetje. De oude zeemanswespen zijn goed om naar te luisteren en om mee te praten. De kleine prinses uit Bagdad baadt in de zee. Tranen plakken als kwalen aan haar lichaam. Ze zag de tweede knikker van de oude wesp. Ze verdrinkt haar geest in een oude mand en draagt een geheim in haar hart.

De wespen trekken haar aandacht en trekken haar naar het wespennest, waar ik op een met linnen versierde stoel zit, in een fragiele linnen pyama. Dit wespennest bevindt zich midden in het grote oog. Ze laat me een boek met honing zien en ik lik eraan, maar mijn gezicht wordt blauw en paars. Het is zo lekker, maar het meisje zegt dat het weer een woordenboek is om te lezen.

Het is een taal van wespen, een zoemend alfabet. De tranen rollen uit haar ogen, want de brieven doen haar pijn en haar keel is opgezwollen. In de tranenzee zwemt een sidderaal. Geen traan kan aan zijn lichaam kleven. De tranen van de tandarts kunnen zijn geest niet bereiken, hij kent de naam van zijn dokter niet. De jongens van lynx fokken nog steeds blinden en leiden ze naar de heuvels van het lot. Niemand zal je rekeningen betalen, niemand zal je katten bevrijden. Het lot is twee heuvels verwijderd van het kleine hotel. De derde knikker weerspiegelt de fragmenten van het gezicht van de kwal.

Mag ik wat rust tussen de seconden? Je hebt zes seconden om het vuur in te gaan. Mag ik wat bedden tussen je ademhalingen door? Ik zal over tien minuten kijken of je je huiswerk hebt

gedaan. De leraar springt naar een bord met domino-soldaten. Ze schieten met speelkaartkogels. Het lijkt erop dat het spel nog niet voorbij is. De kwal rookt zijn pijp. Het betreden van een podium maakt het feest anders. Geen enkele jurk kan je make-up wegwassen.

Biljartsoldaten komen de tribune op, de pionnen vallen een voor een flauw. De geheime zelfmoordprinses kijkt naar de spiegelgezichten van haar dienstplichtigen. Ze kan niet tegen één glimlach en zal beginnen te schreeuwen tot de traan valt. Vela's oude soldaten omsingelen de biljartkamer. Reusachtige dobbelstenen kijken naar het schuim. Ik loop langs de oude grachten van Aldebaran en blaas een paar piepkleine speelgoedscheepjes weg. Een oude vela-soldaat schudde zijn hoofd. De treinen van het westen lijken in de sneeuw te eindigen.

(Uit : De Wereld Achter het Sprookje, uitgave : COAB)

DE VOGELS VAN SIGARET

Is het een kus voor het sterven, om je poorten weer binnen te gaan?

Ik zag je dansen in een stroom van rozen. Ze waren vochtig, bedekt met water, beschilderd door de sappen van de heldere dauw. Maar jij was de roodste van al deze rozen.

Je vleugels verspreidden chocoladestof. Je danste daar, zwaaide naar sterrenpoeders, omhelsde herten, vloog van de ene bloem naar de andere, liet strepen van voet- en handafdrukken achter in de wolken.

Ik zag een andere roos, zwart als de duisternis, drie sigaretten roken. Ik zag ook een boom branden in de woestijn.

Ze leken niet geraakt te zijn door tijd of spraak. Ze waren vrij in hun land dat ze zelf hadden gecreëerd. Hun glimlachen werden bedekt door dauw en stromende mist. Hun huid was bedekt met chocolade en pepermunt. Ze versloegen de zwarte slaapliedjes, die werden verspreid door de zwarte rokende roos.

Heb je ooit tegen een slaapliedje

gevochten, heb je ooit gevoeld dat het prikt? Zoals wakker worden, maar je kunt het niet? Zoals proberen op eigen benen te staan, maar iemand trekt je naar beneden?

Het bed, een van de grootste slagvelden. Het bed, waar de vreselijkste dingen gebeurden, waar de zwarte dwergen hun liedjes zongen. Het bed, de marteling. Giftige Chocolate.

Probeer wakker te worden, slik het slaapliedje in en spuug het weer uit. Een leger slaapliedjes, een mand vol kapotte ruiten, oude vergiftigde chocola, gedrenkt in drama en versierde tragedie, fluisterend in je oor, betoverend voor je ogen. Stap niet in zijn valstrik, ga niet in zijn doolhof.

Je hebt dit verhaal al gehoord, en het is net alsof je dat oude boek opnieuw leest. Je schrikt niet meer, want je voelt de veren van deze oude vogel weer.

De verhalen lijken maar niet op te houden en stromen als doolhoven door de kamer. Het is geen geheim meer.

Als er een verhaal opduikt, slikken ze het in en blazen het naar het verleden. De toekomst heeft nooit bestaan, is in het verleden geschreven en zal nooit tot leven komen.

Het verleden gaf ons genoeg om uit te werken. We zijn opgeslagen in het verleden, we worden beschreven in oude boeken. De toekomst heeft nooit bestaan, het was een leugen van de zwarte roos. Al je tijden vallen naar beneden, al je klokken lijken te ontploffen, als je in het oog van de rode roos kijkt. Ze zal naar je knippen, ze zal je haar hart geven, maar je kunt nooit meer terug naar de toekomst.

Ik heb de oude pagina's van het boek een miljoen keer verbrand, maar het leek maar niet uit mijn gedachten te gaan. Uiteindelijk kuste ik het boek en ging de pagina's in. Ik zag mezelf door blauwe zeeën dwalen, in een papieren bootje, zonder laarzen, zonder kleren, alleen met wat witte strepen, wat rode rozen en oude pagina's van oude boeken om me te bedekken. Mijn geweer leidde me, ik voerde de haaien. Oude mythische vissen stegen tot de

oppervlakte van deze blauwe zeeën. Ze droegen wit versierde kettingen en oude verboden sprookjes wapperden als hun vleugels.

Ik zag ze uit de zee oprijzen, op wolken zwemmen, het rijk binnengaan. Weer zag ik de klokken ontploffen en de sprookjes begonnen weer van voren af aan. Wespen zoemden in mijn hoofd, en prikten de oude gedachten. Boeken in mijn hoofd begonnen open te gaan, hun honing te verspreiden, sprekend over werelden van verboden dieren en werelden van verboden bloemen en planten.

Er lagen twee sigaretten op een tafel, die hun rook verspreidden. De oude nar staart naar zijn klok die aan zijn gescheurde muur hangt, versierd met pagina's van oude dagboeken. De zwarte roos lag te sterven in een glas warm water dat op zijn tafel stond. De oude nar, die nog steeds viool speelt, lijkt de schreeuw van de zwarte roos niet te beseffen.

Te veel slaapliedjes maakten zijn oor doof, en één oog is bedekt met een zwarte lap, die hij vond tussen de pagina's van een oud piratenboek. De monsters van dit boek leken zijn hoofd niet meer te bereiken. De enige herinnering die hij aan dit boek had, is de zwarte ooglap. Zijn andere oog staart naar zijn viool, zich concentrerend op het schrijven van wat nieuwe liederen.

De schilderijen van zijn grootmoeder inspireerden hem altijd om het werk te doen. Nar, waar is je jeugd, waar is je speelgoed? Het leek door de poorten van de tuinen het bos in te verdwijnen, een nieuwe wereld binnen te rennen, waar de regenboog de ochtend bereikt. Zijn viool is het enige dat hij ziet en geeft vrijheid aan het kind, dat ooit als een leeuw in een kooi zat. Te veel slaapliedjes achtervolgen het kind, maar de roep om vrijheid is te snel.

Als het kind danst, wordt de viool weer geprezen. Hoeveel violen zijn er nodig om de vogels van sigaret te bevrijden?

De slag van chocolade zal het land weer in ijs doen veranderen. Zeventig bevroren soldaten dwalen over korenvelden en de bruggen. Niets lijkt

hen te doen smelten, niets lijkt hen te deren. De chocolade is hun schild, de chocolade is hun brug. Niemand kon door deze mist komen dan deze zeventig soldaten. Ze komen uit de dageraad, op zoek naar hun kleren, op zoek naar manieren om het eeuwige doolhof te overleven.

Zestig bevroren soldaten, snel marcherend, langzaam marcherend, lang en klein. Zestig bevroren soldaten, de andere tien blijven achter. Ze wachten op het schip van de eeuwigheid en bereiden zich voor om de rivier van vermomming over te steken. Het is beter een dwaas te zijn dan een slaaf.

Morgen dansen de koninginnen, morgen gaan de paarden hun laatste winterslaap in. Niemand weet hoe lang de jurk van de koningin is. Niemand weet hoe laat het is in het hof van de prins, en niemand weet wanneer dit allemaal zal eindigen.

De dwaas rijdt op een paard, de slaaf eet het stof. Alles wat ze zien, alles wat ze ontmoeten, zijn niets anders dan hun eigen spiegels, hun eigen reflecties. Een sigaret ligt op de tafel van de oude nar.

Dertig bevroren soldaten komen het carnaval der zielen binnen. Niemand kon naar binnen behalve de dertig bevroren soldaten. Alles wat ze zien, alles wat ze ontmoeten, zijn niets anders dan hun eigen spiegels, hun eigen reflecties. Een sigaret ligt op de tafel van de oude nar. Het oude raam barst, een bevroren soldaat ligt naast de sigaret. Eén soldaat bleef over, één sigaret ademde. Wie zou er opblijven als ze zouden schaken? Het oude schaakbord staat op een heuvel, gebouwd op vier pilaren.

De sigaret spreekt en mompelt over het verleden, de soldaat spreekt over de spiegels.

(Uit : De wereld achter het sprookje, uitgave : COAB)

HET VERHAAL VAN HET PARADIJS – deel 1

In het paradijs liep een vrouw in het wit tussen de witte paradijsbloemen.

Zij was de waarheid.
Er was ook een klein kind bij.
Zou jij wel een kind van de waarheid willen zijn ? En waarom ?

Het paradijs wordt ook wel de tuin van de waarheid genoemd.
Er was ook een stationnetje bij de tuin.
Dat stationnetje wordt ook wel de leergierigheid genoemd.
Er zijn daar ook een heleboel huisjes, de huisjes van leergierigheid.

De leergierigen zijn altijd op reis, op reis naar de waarheid.
Zij zijn allemaal kinderen van de waarheid.

De vrouw in het wit is een droomkoningin.
Zij heeft een heleboel medailles, de meeste van allemaal.
Zij is de waarheid.

Zij zendt altijd weer vreemdelingen om de mensen tot de waarheid te trekken.
Maar alleen door de medailles kan de mens tot de waarheid komen.
De mens moet namelijk het goede doen, het goede leren en de monsters van het slechte, van de leugens, verslaan. Zo mag de mens door die medailles de trein van de waarheid in om tot het paradijs te gaan, de tuin van de waarheid.

En ieder mens moet het kaartje van de leergierigheid hebben, want de conducteur komt telkens langs.

Hoe kom je bij de trein van de waarheid ? Door de medailles van het goede doen, het goede leren en de monsters van het slechte, van de leugens, verslaan, krijg je steeds meer stukjes van de landkaart, zodat je weet waar het is. Onthoud dat goed, jongens en meisjes.

Het goede doen betekent ook dat je dat wat je verkeerd hebt gedaan weer goed maakt, en dat wat je kapot hebt gemaakt weer herstelt. Maar nu is er een monster die dit helemaal niet leuk vindt. Dit is het monster van luiheid, en die verzint altijd trucs om hieraan onderuit te komen. Hij vertelt de mensen : 'Ach, dat hoeft allemaal niet. Je kunt gewoon sorry zeggen of vergeef me, en dan ga je weer door met je slechte leven en dingen kapot maken, en

dan zeg je gewoon weer sorry of vergeef me. Dan is het ook goed.' Dit monster is dus een leugen-monster, want zo wordt alles nog wel veel erger. Kennen jullie daar voorbeelden van, jongens en meisjes ?

Dit monster moet dus verslagen worden. Maar waar woont dit monster ? Een vreemdeling zei dat dit monster in het hart van de mensen woont. Hoe krijg je het er uit ? En hoe kwam het er in ?

Dat is een heel lang verhaal. En als je het wil horen, luister dan maar.

Op een dag liep de vrouw in het wit in het paradijs. Zij was de waarheid, en zij hield niet van de leugen. Zodra zij een leugen-monster zag, dan greep zij haar speer of haar pijl en boog, en ging achter het monster aan om het uit haar tuin te jagen. Zij leerde dit ook aan haar kinderen, de kinderen van de waarheid. Maar de leugen-monsters vonden dat natuurlijk helemaal niet leuk. Zij hielden van de leugen, van al wat slecht was, en zij haatten de waarheid.

Op een dag bedachten de leugen-monsters een heel gemeen plan. Ze zouden zichzelf veranderen in vruchtenbomen en niet meer als leugen-monsters komen. Als dan een kind van de waarheid even niet goed oplette en hun vruchten zou plukken om ervan te eten, dan zouden ze het hart van zo'n kind kunnen binnenkomen. Ze zouden dan ook het kind meer en meer kunnen misleiden om het kind te trekken tot hun leugen-tuinen waar ze vandaan kwamen. Ze begonnen kinderen te lokken met hun truken.

De vrouw in het wit kende deze gevaren, en waarschuwde haar kinderen vaak, maar sommigen waren nog te klein en moesten nog veel leren. Daarom zond de vrouw in het wit vaak haar vreemdelingen om de kinderen weer terug te halen. De vreemdelingen bewaakten ook haar tuin.

En degene die dit gemene plannetje had gemaakt ? Dat was het monster van de luiheid, een heel dik, bruin monster met maar één oog en één tand, die nog gulzig was ook. Alleen door het onderwijs van de vreemdelingen en de vrouw in het wit kon het monster van

luiheid verslagen worden.

Maar de kinderen die door de monsters waren meegenomen werd geleerd vreemdelingen te haten. Ook de vrouw in het wit kwam soms als een vreemdeling.

Remio was een jongetje die was geholpen en onderwezen door een vreemdeling. Remio was heel ver van het paradijs afgedwaald, meegenomen door de leugen-monsters, maar de vreemdeling had hem gevonden, en hem naar een stationnetje gebracht, waar Remio een huisje kreeg, en waar hij kon wachten op de trein van de waarheid. Maar de trein kwam maar niet.

De vreemdeling had hem verteld dat hij eerst meer van de waarheid moest leren, en zo luisterde Remio goed naar de vreemdeling.

Achter het spoor was het bos. Op een dag maakte Remio een boswandeling. Daar zag hij de vrouw in het wit. Hij durfde niks te zeggen, en durfde zich ook niet te bewegen. Ze kwam dichterbij en hij begon te trillen.

'Je hoeft niet bang te zijn,' zei ze. 'Ik ben de waarheid. Kom, laat me je meenemen in het bos.' Remio liep met de vrouw in het wit dieper het bos in. Zij had zijn hand vast. Zij was veel groter dan hem. Ze gingen naar een huisje waar zij woonde met haar dochter.

'Ik dacht dat u in het paradijs woonde,' zei Remio.

'Daar woon ik ook,' zei de vrouw in het wit, 'maar als vreemdeling kom ik hier ook vaak.'

'Op vakantie ofzo ?' vroeg Remio.

'Voor het werk van de waarheid,' zei de vrouw in het wit glimlachend.

'Mag ik ook een werker van de waarheid zijn om u mee te helpen ?' vroeg Remio. 'Ik wachtte al zo lang op de trein van de waarheid, maar die kwam maar niet.'

'Natuurlijk,' zei de vrouw in het wit glimlachend.

'Wat moeten we doen ?' vroeg Remio.

'Allereerst luisteren,' zei de vrouw in het wit.

'Naar wie ?' vroeg Remio.

'Naar de waarheid,' zei de vrouw in het wit. 'De waarheid zal je vertellen over het werk. Zo zul je het monster van luiheid verslaan.'

'Is het een bedrijf ?' vroeg Remio.

'Het bedrijf van de waarheid. Er wordt alleen betaald met medailles, met het goede, en zo kun je stukjes landkaart verdienen om het werk te kunnen uitbreiden,' zei de vrouw in het wit, terwijl ze glimachte naar haar dochter die de hele tijd niets had gezegd. Haar dochter was ook in het wit.

'Het is ook een oorlog,' zei de dochter van de vrouw ineens. 'Wij moeten de monsters van de leugen verslaan, en zij dragen soms ook stukjes landkaart in hen.'

'Hoe gaan we het doen ?' vroeg Remio.

'Je wilt te snel,' zei het meisje. 'Je moet eerst afremmen. Het monster van te snel leeft in jou, en die moet je eerst verslaan.'

'Hoe ?' vroeg Remio.

'Je gaat nog steeds te snel,' zei het meisje. 'Leer te luisteren. En voor luisteren moet je stil zijn.'

Remio zei niets meer, en keek naar de vrouw en het meisje heel afwachtend.

'Je gaat nog steeds te snel,' zei het meisje. 'Ik zie het aan je ogen. Sluit nu je ogen, en wees minder gehaast.'

Remio sloot rustig zijn ogen.

'Wat zie je nu ?' vroeg het meisje.

Remio hoorde even een tinkelend belletje, één tikje. 'Ik zie een man met lang grijs haar en een punthoed op, een piraat,' zei Remio.

'Dat is het monster van te snel,' zei het meisje. 'Het is een dief. Hij grijpt de tijd, maar je moet tijd verdienen. Je kan stukjes klok verdienen door medailles, en door monsters te verslaan. Zo win je tijd, en kun je het werk van de waarheid uitbreiden.'

'Dus monsters verbergen soms ook

stukjes klok ?' vroeg Remio.

'Ja,' zei het meisje. 'Ik ben je onderwijzeres, samen met mijn moeder.'

'Goed,' zei Remio, 'ik zal goed luisteren.'

'Goed,' zei het meisje, 'wat zie je nu ?'

'Veel meer monsters, als druipende drilpudding,' zei Remio.

'Dat zijn de monsters die je moet verslaan,' zei het meisje. 'Zoals ik al zei is het oorlog. Ze willen je maar wat graag meenemen naar hun domein.'

'Ik begrijp het,' zei Remio. 'Dat zal niet gebeuren.'

'Dan moet je goed luisteren,' zei het meisje, 'en je niet laten afleiden. Houd vaak je ogen gesloten.'

Remio kreeg ook een kamertje in het huisje. Op een nacht stond het meisje in zijn kamer in haar witte nachtjapon. 'Kom, Remio,' zei het meisje. 'Ik wil je wat laten zien.' Op hun blote voeten gingen ze toen naar buiten, en het meisje bracht hem ergens naar een grot dichtbij. Er druppelde daar wat, en er droop daar wat, als dril pudding. 'Dat zijn de monstertjes van de leugen,' zei het meisje.

'Wat doen we er tegen ?' vroeg Remio.

'Shhh,' zei het meisje. 'Blijf eerst goed kijken. Heel diep onder de grond is de zee van druij. Daar komen ze vandaan. Het zijn de druipers. Zij hebben daar hun eigen wereld, een druij wereld, waar ze met druij geld betalen, een soort drilpuddinkjes. Het zijn de valse leugenmedailles van het slechte, het bedriegelijke loon wat je krijgt als je tegen de waarheid strijdt.'

'Maar dat is verschrikkelijk,' zei Remio.

'Ja,' zei het meisje. 'Ze hebben hun hele wereld met dat valse geld gebouwd. Het is druij geld.'

'Bah,' zei Remio. 'Ik moet er niet aan denken. Het stinkt er ook zeker.'

'Ja,' zei het meisje, 'het is heel smerig en

vies spul. Dat kun je van de leugen-monsters verwachten. Ze brouwen het voor allerlei smerige doeleinden.'

'Ze eten het zeker ook,' zei Remio.

'Ja,' zei het meisje. 'Ze eten het, drinken het, en wassen zich ermee.'

'Bah,' zei Remio. 'Ik kan me niets viezers voorstellen.'

'Het is troep,' zei het meisje, 'maar daar houden leugen monsters van. Hoe meer hoe beter.'

'Wat doen we er tegen?' vroeg Remio.

'Blijf kijken,' zei het meisje.

'Het begint te branden,' zei Remio.

'Dat lijkt maar zo,' zei het meisje.

'Nee, echt, ik zie het branden,' zei Remio. 'Het is als kaarsvet.'

'Ja, maar die kaars is hier niet,' zei het meisje. 'Die staat ergens in de zee van druip op een eilandje op een rots, en die heeft de hele zee van druip met alle druipers voortgebracht.'

'Maar zo lang het brandt druipt het,' zei Remio. 'De vlam moet gedooft worden.'

'Nee,' zei het meisje, 'het is een monster kaars, en die druipt om een hele andere reden. Het is een ijskaars, als een druipende ijspegel.'

'Nu begrijp ik het,' zei Remio. 'Wat doen we eraan?'

'Kom er maar niet te dichtbij,' zei het meisje. 'Het kan je zo bevriezen. Maar je hebt het nu in ieder geval gezien. Kom, we moeten terug.'

En zo gingen ze beiden weer terug naar het huisje om verder te slapen totdat het ochtend was.

Ze waren alweer vroeg op, en zo ook de vrouw in het wit.

'Ik voel me een beetje stijf, alsof ik bevroren ben,' zei Remio.

'Dat komt door vannacht,' zei het

meisje. 'Je hebt veel gezien en veel gehoord.'

Uit : Het leven is een puzzel avontuur – deel 2, uitgave : COAB

HET LUIPAARD – Deel 2

'Frits, je bent geweldig,' zegt Frida. 'Een betere vriend kan ik me niet voorstellen.'

'Dank je wel, Frida,' zegt Frits. 'En jij mag er ook wezen.'

Hij heeft bijna pretlichtjes in zijn ogen. Op zijn verzoek lopen ze de volgende dagen heel wat pretparken af, en doen veel spelletjes. Daar is Frits verzot op. Frida probeert zich in Frits in te leven. Maar dan moet Frits voor zijn werk een hele lange tijd naar het buitenland. Frida voelt zich erg alleen, maar dan ontmoet zij Fred. Fred is het tegenovergestelde van Frits. Ze moet Fred gewoon de hele tijd van haar afhouden. Alhoewel ze verzot is op Fred mist ze Frits verschrikkelijk. Frits was altijd haar rots in de branding. Fred is gevoelig en week, en zij moet hem altijd uit de put praten. Ze hebben niks met elkaar, maar ze worden goede vrienden, en zo heeft Frida in ieder geval wat gezelschap. Frits weet er ook van, en vindt het allemaal best. Hij heeft zelf ook zijn extra vriendinnen op zijn werk.

Met Fred kan Frida echt in de diepte, ook over het geloof. 'Mijn vriend wil me stijf en oppervlakkig maken,' zegt Frida.

'Oh, dat kan handig zijn,' zegt Fred. 'Als een schild tegen de wereld, en zodat vreemde zuignappen je niet weghalen.'

'Maar soms wil ik weggehaald worden,' zegt Frida. 'Het leven is zwaar. Ik mis Hector, en nu mis ik Frits.'

'Maar je hebt mij nu,' zegt Fred.

'Dat weet ik wel,' zegt Frida. 'Maar het is toch anders.'

'En je hebt de poezen,' zegt Fred.

'Ja, maar ik mis een schakel,' zegt Frida.

'De volgende keer dat ik kom zal ik Loesia meebrengen,' zegt Fred. 'Zij is

echt geweldig. Ik weet zeker dat jullie veel aan elkaar zullen hebben.'

En zo gebeurde het. Fred neemt de eerstvolgende keer een vriendin met zich mee, Loesia, een feestelijk type. Maakt echt wat leven in de brouwerij. Ze heeft veel verhalen te vertellen en heeft een diep inzicht in mensen. Ze heeft een serieuze kant maar ook veel humor. Frida houdt direct heel veel van haar, en ze kan nog goed koken ook. Binnen de kortste keren zijn Frida en Loesia de dikste vriendinnen.

'Wat vind je van Fred,' vraagt Frida haar op een dag.

'Ach ja, Fred is Fred,' zegt Loesia. 'Een leuke jongen, maar niks voor mij. Veel te afhankelijk, veel te teer. Ik zou gek worden als ik met hem samen moest leven, maar we zijn goede vrienden. Ik wil hem graag helpen.'

Frida knikt. Fred leefde helemaal in zijn eigen wereld, en ging soms over de grenzen van anderen heen. Hij kon soms best wel zelfzuchtig zijn. Alles draaide om hem, maar verder was het een lieve jongen. Fred zou graag verkering willen hebben, maar daar was hij eigenlijk niet de persoon voor. Veel meisjes vonden hem leuk, maar toch kwam het er nooit van, alsof een onzichtbare kracht er tussenzat. Daar zat Fred wel erg mee.

'Ach, je zal heus op een dag wel de ware vinden,' zei Loesia vaak. Fred was verliefd op Loesia. Hij was helemaal verzot op haar, maar zij niet op hem. Wel voelde ze zich verplicht om hem te helpen. Het was een echt zorgenkindje, als een jongere broer.

'Fred, ik moet eens met je praten,' zei Loesia op een dag. 'Zou jij eens met mij en Frida op een kleine vakantie willen. Dan gaan we naar het bos en dan nemen we de tent mee.' Dat zag Fred natuurlijk wel zitten. Het liep uit op iets goeds. Ze hadden hun tent dichtbij een rivier, en zo waren ze allemaal even weg uit de dagelijkse sleur, en voor Fred was dat ook wel goed. Fred hield van wandelen en de natuur. Hij ging vaak alleen op pad, en zo hadden de vrouwen veel tijd voor henzelf. Het leek wel alsof Fred door de natuur wat zelfstandiger werd, en wat creatiever werd. Hij begon zijn avontuurlijke kant te ontdekken. Hij kon zich prima redden zo. Loesia en Frida

waren erg trots op hem, en vonden dat het plan goed geslaagd was.

Toen Frits eindelijk weer thuis was kon hij direct goed met Fred opschieten. Het bleek dat ze een goede uitwerking op elkaar hadden. Ze gingen vaak samen op pad. Frits was ervan overtuigd dat Fred bij Loesia hoorde, en na wat bemiddelingen stemde Loesia uiteindelijk toe. Fred was wat volwassener geworden, en stond op zijn eigen benen nu, dus voor Loesia was de kust nu vrij. Omdat Fred en Loesia nu een relatie hadden en dat veel tijd in beslag nam hadden Frits en Frida ineens weer veel meer tijd voor elkaar. Frits was wat opener geworden, en wat dieper, en dat bleek ook voornamelijk te komen door wat vrouwen die hij in het buitenland had ontmoet. Het was alsof ze hem betoverd hadden, als een fles opengetrokken. Frits voelde zich vernieuwd en ingewijd. Frida was tevreden. Het was nu alsof haar eigen fles ook werd opengetrokken.

Bij de volgende werkreis van Frits ontmoette ze Jan en Marlies. Zij bleken het perfecte stel te zijn. Ze waren erg op elkaar ingespeeld, en Frida bewonderde ze echt. 'Dat zou ik ook wel willen,' zei ze tegen zichzelf. Maar ze mocht niet klagen. Het leek wel alsof Jan en Marlies in een diepe dans waren. Alles was harmonieus, en ze hadden zulke mooie stemmen. Het leken wel twee prachtige struiken die in elkaar verstrengeld waren. Frida kreeg het er warm van van binnen. Ook Fred en Loesia ontmoetten Jan en Marlies eens en werden er door aangestoken. 'Dit is goed,' dacht Frida. 'Deze mensen hebben wat te vertellen, en wat te laten zien.' Het leek wel alsof Jan en Marlies geheime therapeuten waren. De manier waarop ze met elkaar omgingen was aanstekelijk. En het was heel heilzaam. Zelfs de poezen reageerden er goed op. Frida had het gevoel dat eindelijk het gat werd gedicht wat was ontstaan door de dood van Hector. Jan en Marlies hadden drie honden: Eelco, John en Hotte. En Frida was direct erg aan ze gehecht.

Na een paar maanden was Frits weer thuis. Frits was zichtbaar veranderd. Het was een zware werkreis geweest, en het was alsof hij weer terug bij af was. Dit was de Frits zoals Frida hem kende.

Frida's droom was voorbij. Frits was moe, en wilde alleen maar veel slapen. Frida zat aan zijn bed. 'Is er soms iets gebeurd? Je bent anders dan hoe je de vorige keer was toen je thuiskwam,' zei Frida.

Frits wilde er niet over praten. Maar toen er brieven van een bepaalde vrouw binnen begonnen te komen kwam Frida er al snel achter dat Frits een ander had. 'Ik ga bij je weg, Frida,' zei hij. 'Ik moet dit gewoon doen. Ik denk dat ik nu toch echt de ware heb gevonden.'

'En dat wat wij hadden dan?' snikt Frida. 'Gooi je dat dan zomaar bij de vuilnis?'

'Je moet het accepteren,' zei Frits. 'Het is gewoon niet anders.'

De vrouw was heel tropisch. Frits liet Frida wat foto's zien. 'Ja, en ze maakt je moe,' zei Frida. 'Dat is wat tropische vrouwen doen. Het zijn een soort tse tse vliegen, vermoeidheidsvliegen. Je kunt dat exotische niet aan.'

'Je hebt gelijk, maar ik ben verliefd,' zei Frits. 'Het is een pijn in mijn buik. Ik kan dat ook niet helpen.'

'Alles voor niets geweest dan,' zegt Frida. 'Al die jaren gewoon verspild met jou.'

'Nee, we hebben een goede tijd gehad,' zegt Frits. 'Maar aan alle dingen komt een eind, en ook dit.'

'Ja, dat zeg je altijd,' zegt Frida. 'En wat heeft zij dat ik niet heb?'

Een paar dagen erna zijn Jan en Marlies op bezoek. Ze vinden het heel erg als ze het horen, en proberen Frida een beetje te troosten, en ook Frits. Ze hebben hun honden meegenomen. Frits is erg onder de indruk van het stel, en het lijkt alsof hij een beetje erdoor wordt opgefleurd.

'Sommige mannen zijn nu eenmaal aangetrokken door het exotische, als een vlucht uit de dagelijkse sleur,' zei Jan. 'Soms krijgen ze dat pas op latere leeftijd, het is de roep van de natuur, als een vlucht uit het gewone.'

'Maar Frits is nooit zo geweest,' zei Frida. 'Hij hield wel altijd veel van computerspelletjes.'

'Ja, het is allemaal heel speels,' zei Jan.

'Ik kan het allemaal moeilijk accepteren,' zei Frida. 'Ik voel me zo dom.'

'Je bent niet dom,' zei Jan. 'Frits is gewoon aangestoken door iets wat hij niet kende. Als hij jou nog niet zou kennen en hij zou jou hebben ontmoet dan zou hij precies hetzelfde hebben gehad. Sommige mannen hebben na een bepaalde tijd van het een het andere nodig.'

'Ik voel me verworpen,' zegt Frida.

'Vriendschappen gaan vaker kapot door wat voor reden dan ook,' zegt Jan. 'Daar kun je niets aan doen.'

'Ben ik niet goed genoeg dan?' vraagt Frida.

'Het is als verschillende groentes. Sommige mannen kunnen niet alleen van doperwten leven,' zegt Jan.

'Ja, maar ik kan toch zelf ook variëren,' zegt Frida. 'Ik kan toch de ene dag als spinazie zijn en de andere dag als bloemkool.'

Later horen ze dat ook Fred en Loesia weer uit elkaar zijn. Het leven met al zijn relaties is inderdaad maar broos. Bijna niets valt er echt in stand te houden. Alles valt uit elkaar vroeg of laat. Daarvan is Frida zich erg bewust. Na een paar weken ontmoet ze Lydia, een wijze vrouw. Lydia kan ook de toekomst voorspellen, en zegt dat Frida een nieuwe man zou ontmoeten. Die man is Willem. Binnen enkele dagen zitten ze al samen in Frida's kamer. Frits is inmiddels vertrokken.

Willem schijnt al snel de liefde van haar leven te zijn. Hij gaat veel dieper dan Frits en ook dieper dan Fred ooit geweest is. Willem is zachtmoedig, warmbloedig en geïnteresseerd. Ze hebben een korte maar hevige relatie, en dan wordt ook Willem door een exotische vrouw aan de haak geslagen, en is telkens maar moe. Frida begint het patroon te bemerken. Lydia vertelt haar dat ze er van moet leren. Kniezen heeft geen zin. Maar Frida is depressief. Uiteindelijk belt ze Fred. Fred is erg behulpzaam. Samen besluiten ze erop uit te gaan in de natuur. Fred vertelt haar veel over wat er is misgegaan in zijn relatie met Loesia. 'Ik snap niet waarom Frits jou heeft gedumpt. Je bent

een fantastische vrouw,' zegt Fred. 'Mag ik het van Frits en Willem overnemen?' Frida glimlacht. 'Fred je bent veel te jong voor mij.'

'We schelen maar acht jaar,' zegt Fred.

'Dat is nogal wat,' lacht Frida.

'Als we ouder worden zal het leeftijdsverschil verdwijnen,' zegt Fred.

Fred en Frida maken veel wandelingen en praten over het leven. 'Hoe zie jij exotische vrouwen,' vraagt Frida.

'Ik weet het niet,' zegt Fred. 'Ze reflecteren misschien het oorspronkelijke paradijs.'

'Ja, maar Frits en Willem zijn niet gelovig,' zei Frida.

'Maar dan missen ze toch iets, wat ze dan op deze manier proberen aan te vullen. Alles staat met elkaar in verbinding,' zegt Fred.

'Ik weet het niet,' zegt Frida. 'Het maakt me kwaad. Woedend zelfs.'

'Misschien is er wat beters voor je,' zegt Fred.

'Ja, maar ik vind het zo racistisch dat ze beiden voor een exotische vrouw hebben gekozen,' zegt Frida. 'Ik voel geen eigenwaarde meer.'

'Ach, kom op, Frida,' zegt Fred, 'ik zei toch dat ik het wel van hen zou willen overnemen.'

'Het is moeilijk om gedumpte te worden,' zegt Frida.

'Ja, dat is zo,' zegt Fred. 'Ik werd gedumpte door Loesia. Maar in ieder geval heeft ze het met mij geprobeerd. En Frits en Willem hebben het met jou geprobeerd, dus de liefde was er.'

'Ja, bij gebrek aan beter zeker,' zegt Frida.

'Ze kennen je gewoon niet,' zegt Fred. 'Ze hebben een totaal verkeerd beeld van jou. Ze zien jou niet, maar de voorstelling die ze van jou hebben in hun hoofd.'

Fred loopt dicht naast Frida. Voorzichtig raakt hij haar hand aan. Even glijdt er warmte door Frida's hand en dan door haar lichaam. 'Het is goed,' zegt ze. Even later lopen ze arm in arm.

Frida ziet Fred als haar jongere broer. 'Ik ben blij dat je er bent,' zegt Frida.

DE POPPENMAKER VAN HIROSHIMA – deel 1

Hoofdstuk 1. Januari, 1946

Januari, 1946,
Na de bevrijding.

Dominee Jonkema hield wel van een borrel. Het inspireerde hem. Hij kon zo beter preken. Elke zondagochtend stond hij paraat. De rest van de week bereidde hij zijn preek voor. Dominee Jonkema had ook hallucinaties, maar daar sprak hij niet over. Het waren religieuze hallucinaties en die kon hij mooi in de preken gebruiken. Niemand merkte er iets van.

Zijn vrouw had een hekel aan hem. Ze hadden vaak ruzie. Ook dit inspireerde hem voor zijn preken. Zijn vrouw was niet de makkelijkste. Soms gooide ze met dingen naar hem. Als ze poeslief deed wist hij dat het gewoon stilte voor de storm was. Hij hield wel een beetje van touwtrekken. Het was een echte vechtersbaas. Hij vond daarom ook dat hij met de juiste vrouw was getrouwd, ook al kon hij haar wel schieten. Ook over zijn huwelijksproblemen sprak hij niet. Hij verwerkte het gewoon in de preken.

Hij hield ook van piano muziek, van Chopin bijvoorbeeld. Zijn vrouw kon het niet aanhoren, en ging dan vaak naar buiten. Vaak speelde hij het alleen af als ze weg was. Ook piano muziek inspireerde hem. En verder zo de alledaagse dingen inspireerden hem, zoals kinderen op het plein, als hij naar buiten keek.

'Niet het vele is goed, maar het goede is veel,' mompelde dominee Jonkema. 'Is dat een regel voor je preek?' vroeg zijn vrouw. 'Nee,' zei de dominee. Hij ging toen verder met het mompelen van andere zinnen.

'Oh, je bent aan het zoeken,' zei zijn vrouw.

'Ik ben naar jou aan het zoeken,' zei de dominee.

'Om me een mep te verkopen zeker,' zei zijn vrouw.

'Je kan goed gedachtenlezen,' zei de dominee.

Zijn vrouw ging de kamer uit en liep de keuken in.

'Dan kook ik wel weer,' zei zijn vrouw.

'Mijnheer heeft natuurlijk weer honger.'

'Wie niet?' zei de dominee.

In de keuken begon zijn vrouw psalmen te zingen.

'Moet dat nu?' zei de dominee. 'Kun je niet wachten tot zondag?'

'Nee, ik kan niet meer wachten,' zei zijn vrouw.

De dominee stond op en ging naar de gang om zijn hoed en zijn jas te pakken. 'Dan ga ik wel naar buiten,' zei de dominee.

Het was koud buiten, en grijs. De mensen keken niet op of om, en ook de dominee niet. Hij was diep in gedachten verzonken. 'Wat moet ik nu eigenlijk met zo'n vrouw?' dacht hij. Maar hij kon ook niet zonder. Ze hoorde gewoon bij zijn leven. Even liep hij langs het park. Hij dacht na over de slavernij van de Afrikanen toen hij een Afrikaanse vrouw op straat tegen kwam. 'Dat moet ook wat geweest zijn,' mompelde hij in zichzelf. Hij liep door tot het winkelcentrum, en kocht wat sigaretten. Ja, de dominee rookte zwaar. Dat inspireerde hem ook. Zowel voor als na de preek rookte hij. Dat stak hij ook niet onder stoelen of banken. Hij zou eigenlijk wel tijdens de preek willen roken. Zijn vrouw rookte niet. Die moest daar niets van hebben. Kinderen wilden ze niet.

Nee, kinderen wilden ze niet. Dat was niet aan hen uitbesteed. Ze hadden al genoeg aan elkaar. Toen hij even later weer thuiskwam had zijn vrouw het eten al klaar. Ze aten nooit gezamenlijk, maar alleen apart. Zijn vrouw was Surinaams. Hij hield wel van die cultuur. Ook hield hij wel van haar kookkunst. Hij had ook wat chocolade voor haar meegenomen wat hij op de huiskamer tafel deed neerploffen. Dat deed hij altijd, omdat zij niet rookte.

'Bedankt,' zei ze koeltjes. Daarna moest de dominee direct weer weg. Hij moest naar een begrafenis. Zijn vrouw bleef thuis. Er was een zwaar droevige stemming op de begrafenis. Hij wilde

eigenlijk direct weer weg. Hij hield niet van zulke dingen, maar voor de beleefdheid bleef hij toch. Weer zag hij wat Afrikanen om zich heen, hier en daar, en weer dacht hij na over de Afrikanen in slavernij. 'Dat moet wel wat geweest zijn,' mompelde hij weer. Even dacht hij aan zijn vrouw die ook een donkere huidskleur had. Hij dacht er toen aan wat ze op het moment zou doen. Hij wist dat zijn vrouw een hekel aan hem had. Ze konden niet echt met elkaar opschieten. Ze was ook erg moeilijk in de omgang, en had eigenlijk een hekel aan iedereen. Iedereen liep haar volgens haar in de weg. Als ze poeslief deed dan was dat puur voor de beleefdheid. Ze probeerde het wel, maar het lukte haar niet echt. Eigenlijk had hij wel medelijden met haar, maar hij vond haar ook een kreng. Toen de begrafenis voorbij was slenterde hij weer naar huis.

Hij begon over de Afrikanen te vertellen aan zijn vrouw, en over Afrikanen in slavernij. 'Die tijd is voorbij,' zei zijn vrouw.

'Dat moet wel wat geweest zijn,' zei hij. Zijn vrouw zei niets. Hij stond even later op en ging naar de keuken om een borreltje te pakken.

'En maar weer zuipen, hè ?' snauwde zijn vrouw. 'Waar is dat allemaal goed voor ?'

Hij zweeg.

Later zei hij : 'Ach, één borreltje maar, voor de gezelligheid.'

'Het is hier anders niet gezellig,' sprak zijn vrouw.

'Volgens mij vind jij het nooit ergens gezellig, hè ?' zei hij.

Zijn vrouw zweeg.

Hij stond op en liep naar de grammofoon-speler.

'Niet weer, hè,' snauwde zijn vrouw. Ze stond op en liep naar de gang om haar jas te pakken. Nu was het haar beurt om naar buiten te gaan. Ze haatte die man. Volgens haar deed hij alles gewoon om haar te pesten. Ze had op iedereen wel wat aan te merken.

'Eindelijk rust,' dacht de dominee. 'Eindelijk rust, eindelijk rust.' Maar de rust was maar van korte duur. Na tien minuten was ze weer terug. Toen ging ze naar haar slaapkamer. Ze sliepen altijd apart. 'Nou ja, ook goed,' zei de

dominee tegen zichzelf, 'ook goed.'

Hij keek dromerig voor zich uit. Hij zag zichzelf bladeren door zijn preek. Toen ging hij achter zijn schrijftafel zitten en schreef de preek verder op. 'Honden aan de lijnen houden,' mompelde hij. Toen stak hij nog een sigaret op. Hij zou doorschrijven tot diep in de nacht.

Tussendoor ging hij even de tuin in. Het was al donker. Hij keek dan naar de schuur en wat planten, gewoon om inspiratie te krijgen. Ook dacht hij na over het verleden. Er waren een heleboel dingen waar hij zich aan irriteerde, maar dat kon hij mooi omzetten in religieuze taal om in zijn preken te gebruiken. Zo loste hij dat op, en het was heel therapeutisch. Hij hield van zijn beroep. Hij dacht ook dat hij het nooit had kunnen volhouden met zo'n vrouw als hij dit beroep niet had gehad.

Weer binnengekomen at hij wat gele vanille vla en ging weer verder met schrijven. De nacht wachtte op hem en inspireerde hem. Ook de nacht zag hij als zijn vrouw. Hij had lange gesprekken met haar, en ze maakten veel ruzie, opdat hij zijn preek kon schrijven. Ze betuttelde hem, en liet hem zien wat hij wel en niet kon schrijven. Eigenlijk waren zijn preken door haar gedictoord.

Er was geen weg in deze tuin zonder haar. Hij had haar nodig.

Voor haar woorden liet ze hem zwaar betalen. Ze maakte het hem niet gemakkelijk. Het leek wel alsof de zondagen nooit kwamen. De dagen gingen zo traag, en als er dan een zondag was geweest dan was de dominee het ook zo weer vergeten. Hij beleefde alles als in een roes, alsof hij met de nacht danste, zijn vrouw. Al zijn preken waren slechts dansen met de nacht opdat zijn geheimen verborgen bleven.

Uitgave : COAB
